

УДК: 332.852.5-052:658.821:631(477.74)

Економіка та управління підприємствами

Марія Левіна

асистент кафедри менеджменту і маркетингу

Одеський державний аграрний університет

м. Одеса

ОЦІНКА КУПІВЕЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В умовах вільної конкуренції продукція вітчизняних товаровиробників відчуває все більший тиск з боку закордонних товаровиробників, що можуть задовольняти наявні потреби швидко та якісно. За таких обставин важливу роль у всебічному розвитку виробничо-господарської діяльності підприємств набуває еволюція маркетингових досліджень, однією з складових яких є дослідження споживачів.

Теоретичні засади маркетингових досліджень стали джерелом наукових праць багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців: Г. Армстронга, Л.В. Балабанової, О.М. Варченко, А.В. Войчака, П. Дойля, О.Д. Гудзинського, С.Р. Камілової, Ф. Котлера, М.А. Окландера, О.Ф. Оснача, П.І. Островського, А.Ф. Павленка, І.Л. Решетнікова, М.П. Сахацького, І.О. Соловійова, О.М. Шпичака. Поряд з тим, в умовах швидкої трансформації ринкових процесів проблеми дослідження споживачів сільськогосподарської продукції є актуальними.

Метою статті є оцінка купівельної поведінки споживачів ринку сільськогосподарської продукції Одеської області.

Процес забезпечення населення країни якісними продуктами харчування вимагає детального дослідження показників фактичного споживання харчових продуктів населенням та їх порівняння з раціональними науково обґрунтованими нормами (табл. 1.).

Таблиця 1

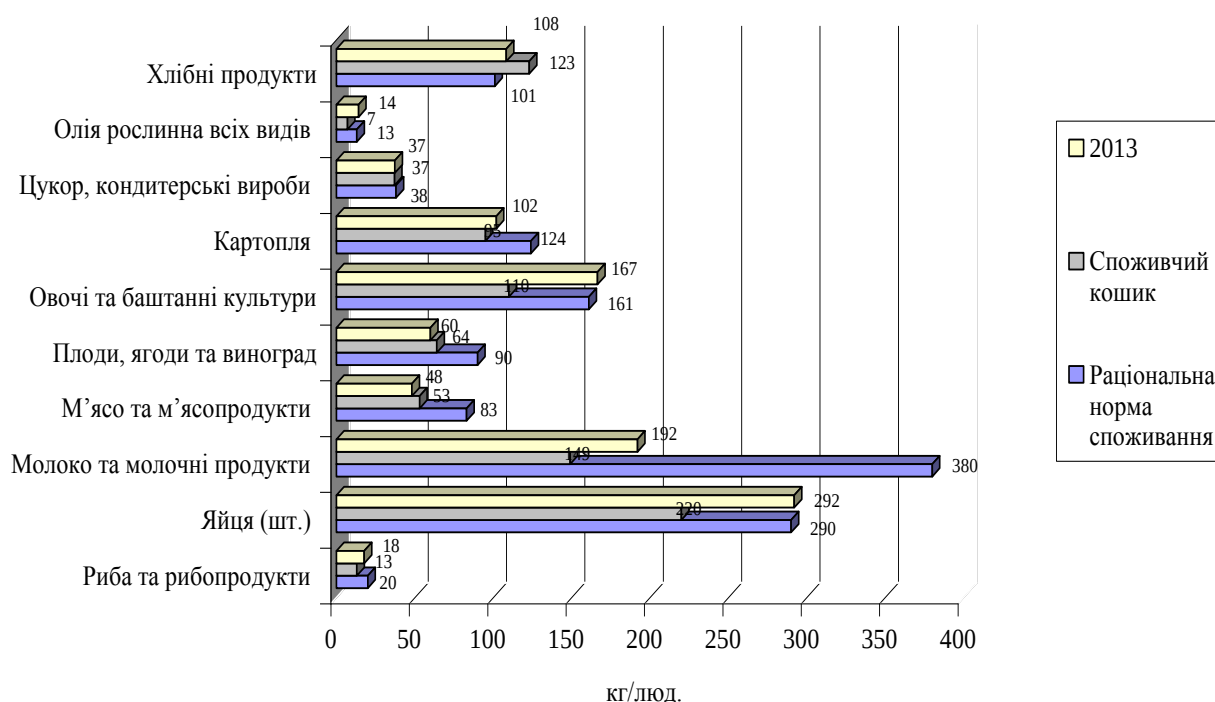
**Норми і рівень споживання продуктів харчування населенням
Одеської області, кг на рік**

Назва продукції	Рациональна норма споживання	Мінімальний споживчий кошик	Фактичне споживання, рік						2013р. до раціональної норми, %	2013р. до мінімального споживчого кошика, %
			1990	2000	2005	2010	2012	2013		
Хлібні продукти	101	123	109	107	117	112	113	108	107,2	88,0
Олія рослинна всіх видів	13	7	12	11	14	15	14	14	108,5	201,4
Цукор, кондитерські вироби	38	37	51	36	40	36	37	37	97,9	100,5
Картопля	124	95	68	85	106	102	103	102	82,2	107,3
Овочі та баштанні культури	161	110	83	90	119	148	171	167	103,4	151,4
Плоди, ягоди та виноград	90	64	76	38	56	58	60	60	66,6	93,6
М'ясо та м'ясопродукти	83	53	70	29	32	44	47	48	58,0	90,8
Молоко та молочні продукти	380	149	356	164	214	185	185	192	50,5	128,9
Яйця (шт.)	290	220	355	220	255	282	290	292	100,7	132,7
Риба та рибопродукти	20	13	21	11	18	19	18	18	88,5	136,2

[1,2]

За статистичними даними Одеської області визначено, що рівень споживання основних продуктів харчування за останні роки є вищим за показники мінімального споживчого кошика майже по всіх продуктах, поряд з тим по більшості з них є нижчим за раціональні норми споживання. В області більше за норму є споживання хлібобулочних виробів (на 7,2%), олії (на 8,5%) та овочів (на 3,4%), при цьому на відмінно від загальних тенденцій в країні, в області споживається менше цукру та кондитерських виробів на 2,1%, картоплі – на 17,8%. Плодових, ягід та винограду вживається менше за норму – на 33,4%, м'яса та м'ясопродуктів – на 42%, молока та молочних продуктів – на 49,5%, риби на 11,5%. Споживання яєць в Одеській області дорівнює раціональній нормі.

Наочно представлена інформація відображена на рис 1.

Рис. 1. Споживання основних продуктів харчування населенням Одеської області

За результатами проведеного дослідження виявлено, що перевищення споживання хлібних продуктів, недостача продукції тваринництва, фруктів, ягід та винограду в раціоні населення засвідчує нераціональність структури споживання населення області, що в першу чергу спричинено соціально-економічними проблемами. Поряд з тим, така значна незабезпеченість споживача продукцією свідчить про перспективу насичення ринку новою продукцією, що могла б задовольнити наявні раціональні потреби за ціною, яку в змозі сплатити споживач.

Література

1. Статистичний щорічник Одеської області за 2013 рік. / [Головне управління статистики в Одеській області] –О.: Астропринт, 2014. -539с.
2. Статистичний збірник Міста та райони Одеської області за 2013 рік / [Головне управління статистики в Одеській області] –О.: Астропринт, 2014. - 279с.